

PÓLÓK, PLATFORMOK ÉS POLITIKÁK

A DIVAT TÁRSADALOMFORMÁLÓ EREJE

Maróy Krisztina
Doktori értekezés

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Doktori Iskola
Témavezető: Veres Bálint PhD Habil.,

PÓLÓK, PLATFORMOK ÉS POLITIKÁK

**A DIVAT
TÁRSADALOMFORMÁLÓ
EREJE**

THINK
WHILE IT'S STILL
LEGAL

MARÓY KRISZTINA

DOKTORI ÉRTEKEZÉS

III O III E

Címlap: Vetements' autumn/ winter 2021/22 kollekció - fotó: Gio Staiano

Tézisek

A kortárs divatipar válságát nem pusztán az esztétikai túlterheltség, hanem a túltermelés, a piaci túlkínálat és a vásárlói figyelem széttöredezése idézi elő, amely új kommunikációs és értékesítési modellek – mint a dropstratégia – megjelenését kényszeríti ki. A divatipar működésének krízise abban is tetten érhető, hogy a termék fizikai minősége háttérbe szorul a köré épített szimbolikus és élményalapú narratívákkal szemben, a divat immár identitásformáló médiumként próbál releváns maradni.

Katharine Hamnett munkássága paradigmaváltást jelentett a divat és a társadalmi aktivizmus viszonyrendszerében. A politikai állásfoglalást közvetítő, radikálisan egyszerű vizuális üzenetekkel operáló tervezői gyakorlat rámutat arra, hogy a divat képes a közéleti diskurzus aktív médiumává válni. Hamnett példája azt demonstrálja, hogy a tervező nemcsak esztétikai, hanem társadalmi értelemben is felelős aktor, aki a divaton keresztül véleményt formál és közösségi ügyek mentén pozicionálja magát.

A Koppenhágai Divathét az etikus és fenntartható divatgyakorlatok intézményesült platformjává vált, amely a transzparenciát, az ökotudatosságot és a társadalmi felelősségvállalást a rendezvény strukturális alapelvevé emeli. A rendezvényen való részvétel feltételeként meghatározott kritériumrendszer ösztönzi a márkákat a fenntartható működésre, ugyanakkor lehetőséget is teremt a változások kommunikációjára. Koppenhága esete azt példázza, hogy egy divatesemény nemcsak bemutatófelület, hanem szabályozó és edukatív szerepet is betölthet, aktívan hozzájárulva a divatipar szemléletformálásához és a zöld átmenet támogatásához.

A divatipar jelenlegi anyagtechnológiai forradalma – élén a micéliumalapú alternatívák megjelenésével – nem csupán ökológiai válasz a környezeti válságra, hanem egyúttal a poszthumán gondolkodás és az új materializmus elveinek anyagi manifestációja is: az olyan alkotók, mint Stella McCartney, a bioanyagokkal való kísérletezésen keresztül újraformálják az ember-anyag-viszonyt, és etikai-politikai jelentéssel ruházzák fel a divattervezés aktusát.

A kortárs divattervezés bizonyos irányzatai alkalmasak lehetnek a helyvesztés, az érzelmi kötődés elvesztésének feldolgozására. Azok a tervezői stratégiák, amelyek a ruhát nem csupán esztétikai objektumként, hanem affektív és mediális hordozóként kezelik, képesek az otthonosság élményének részleges újrateremtésére. Hussein Chalayan konceptuális, performatív megközelítései és Tóth Melinda (Daige) nosztalgikus vizuális nyelve egyaránt azt mutatják, hogy a ruha az otthon, az emlék és az én szimbolikus újraépítésének médiumává válhat olyan társadalmi-térbeli szituációkban, ahol a fizikai és pszichológiai stabilitás megbomlik.